

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/188/2019
Identifikačné číslo spisu:	2509207111
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:2509207111.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne K. J., bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. Pavlom Kollárom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Lehotského 4, proti žalovaným 1/ E. Z., bývajúcej v K., 2/ J. H., bývajúcej v N., 3/ S. K., bývajúcej v T., 4/ J. D., bývajúcej v Q., 5/ A. Q., bývajúcej v K. a 6/ C. J., bývajúcej v H., o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 5C/184/2009, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 4. februára 2019 sp. zn. 23Co/208/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaní majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa žalobou podanou na Okresnom súde Piešťany (ďalej ako „súd prvej inštancie“) domáhala určenia spoluvlastníckeho práva k pozemkom s parc. č. 1774/56 a 1774/118 v kat. úz. K. v podiele 1/5. Zároveň žiadala priznať náhradu trov konania. Na pojednávaní dňa 19.1.2018 súd prvej inštancie pripustil zmenu žaloby, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po neb. S. D., zomrelom dňa XX.X.XXXX a manželke C. D., rod. H., zomrelej dňa XX.XX.XXXX.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom z 9. apríla 2018 č. k. 5C/184/2009-402 žalobu žalobkyne zamietol a žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyňa sa v danom prípade určovacou žalobou domáhala určenia vlastníckeho práva k dvom pozemkom, označeným ako parcely registra C, ktoré sú síce zobrazené na katastrálnej mape, avšak v katastri nehnuteľností nie je zapísaný ani vlastnícky vzťah k týmto pozemkom, ani ich vlastník, pričom k predmetným pozemkom do dnešného dňa nebol založený ani list vlastníctva. Podmienka procesnej prípustnosti určovacej žaloby, teda naliehavý právny záujem na požadovanom určení, tak nebol daný, keďže rozsudok vyhovujúci žalobe by nebol spôsobilý privodiť zosúladenie evidovaného a právneho vzťahu. Poznamenal, že žaloba, ktorá nerieši spornosť vzťahu účastníkov nie je procesne prípustná. Žalobou v sporovom konaní o určenie, že nehnuteľná vec patrí do dedičstva po poručiťovi, sa môže domáhať určenia dedič poručiťľa (resp. do úvahy prichádzajúci dedič, prípadne jeho právny nástupca), voči inej osobe ako dedičovi, ktorá nie je poručiťľovým dedičom, a to voči naposledy evidovanému vlastníkovi takejto nehnuteľnosti. Uviedol, že v danom

případe k predmetným pozemkom evidovaný vlastník nebol. Preto nebola ani preukázaná pasívna vecná legitimácia žalovaných 1/ a 2/ (príp. aj 3/ až 6/). Ani jeden zo žalovaných nie je zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastník sporných nehnuteľností, a preto žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem na určení, že predmetné pozemky patria do dedičstva po rodičoch žalobkyne a žalovaných 3/ až 6/. Okrem iného konštatoval, že žalované 1/ a 2/ sú zapísané ako podielové spoluvlastnícky pozemku, ktorý je zapísaný v katastri nehnuteľností ako parcela registra E - parc. č. 1774/11 - orná pôda o výmere 18.988 m², pričom ich vlastnícky vzťah k predmetnému pozemku je zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX pre kat. úz. K., obec K., okres H.. V danom prípade ide o pozemok s odlišným parcelným číslom, výmerou, druhovým určením pozemku. V tejto súvislosti súd prvej inštancie uviedol, že pokiaľ by vyhovel žalobe, nedošlo by k zmene zápisu vlastníckeho práva, nevyriešila by sa spornosť vzťahu strán sporu, ale paradoxne, mohlo by dôjsť k duplicitnému zápisu vlastníckeho práva k pozemkom vedeným ako parcely registra C a k pozemku parcely registra E, resp. jeho časti. Okrem iného súd prvej inštancie doplnil, že v konaní nebolo náležitým spôsobom preukázané, že žalobkyňa a žalované 3/ až 6/ sú dedičkami S. D. a C. D., rod. H., pretože svoje dedičské právo nepreukázali ani dedičskými rozhodnutiami o prejednaní dedičstva po týchto poručiťoch, ani potvrdením o okruhu dedičov, z ktorých by bolo nepochybné, že dedičstvo neodmietli, sú spôsobilé dediť, a že „iba“ ony sú dedičkami týchto poručiťov. Na základe uvedeného dospel k záveru, že keďže žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k predmetným pozemkom, ktorý je nevyhnutným predpokladom všetkých určovacích žalôb, tak žalobu ako neprípustnú zamietol. O trovách konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP, žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

3. Krajský súd v Trnave (ďalej ako „odvolací súd“) rozsudkom zo 4. februára 2019 sp. zn. 23Co/208/2018 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, žalovaným 1/ a 2/ priznal voči žalobkyňi právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu a žalovaným 3/ až 6/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, pričom na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil. Odvolací súd nenašiel dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemohol preto dať za pravdu žalobkyňi, ktorá vo svojom odvolaní neuviedla žiadne nové skutočnosti či právne argumenty než tie, ktoré už uviedla pred súdom prvej inštancie a s ktorými sa súd prvej inštancie vysporiadal. Vo vzťahu k námietke, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam doplnil, že v prejednávanej veci bola žaloba zamietnutá z dôvodu nepreukázaného naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, t. j. v podstate z procesných dôvodov, kedy súd nevykonáva žiadne dokazovanie a dôkazy nehodnotí. Okrem iného uviedol, že žalobkyňa v odvolaní nepoukázala na žiadne iné konkrétne ustanovenia zákonov, ktoré by súd nevzal do úvahy, resp. žalobkyňa nekonkretizovala, ktoré ustanovenie zákona súd prvej inštancie nesprávne vyložil a nesprávne aplikoval, čím tak nebola naplnená ani odvolacia námietka týkajúca sa nesprávneho právneho posúdenia. Záverom doplnil, že vlastnícke právo sa nepremlečuje, čím tak žalobkyňi nič nebráni podať novú žalobu, po dôkladnom zvážení aktívnej legitimácie. Na základe uvedeného rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej ako „dovolatelka“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnila poukazom na § 420 písm. f/ CSP. Uviedla, že rozhodnutím odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a to tým, že sa náležite nezaoberal dôvodmi odvolania žalobkyne, nevyhodnotil správne naliehavý právny záujem, čím tak žalobkyňi bolo znemožnené, aby súd prvej inštancie a odvolací súd vykonal vo veci dokazovanie. Poukázala na to, že v bode 30. rozhodnutia súdu prvej inštancie sa uvádza, že „z výpovede právnej zástupkyne žalobkyne súd zistil, že naliehavý právny záujem je daný“ a v bode 49. sa uvádza, že žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem, na základe čoho má za to, že súd prvej inštancie a odvolací súd vo veci rozhodli arbitrárne. Zároveň navrhla, a b y dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania. Odborná spisba rozdeľuje podmienky prípustnosti dovolania na objektívne (a/ prípustný predmet, b/ lehota na podanie dovolania, c/ náležitosti dovolania) a subjektívne (osoba oprávnená podať dovolanie); (Ficová a kol. Občianske procesné právo, Druhé aktualizované a doplnené vydanie, Bratislava, Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 2008, str. 344). V CSP sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené subjekty oprávnené podať dovolanie. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd zistil, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 CSP), ktoré dovolanie spĺňa náležitosti stanovené zákonom (§ 428 CSP) a dovolateľka v ňom napáda rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie.

12. Dovolateľka v danom prípade vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP, pričom z obsahu dovolania vyplýva, že namietala nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť rozhodnutí súdov oboch inštancií.

13. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13.1. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľka namietala, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie dostatočne.

14. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky

poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

15. Dovolací súd v súvislosti s námietkou nedostatočného odôvodnenia rozhodnutí súdov oboch inštancií odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016 (dovolanie bolo podané 17. mája 2019), ktorého právna veta znie : „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Dovolaním napadnuté rozhodnutia dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, podávajú jasnú a zreteľnú odpoveď na riešenie konkrétneho problému, vysvetľujú svoje argumenty, ktoré ich viedli k definitívnemu záveru o nedôvodnosti podanej žaloby (jeho správnosťou sa dovolací súd nezaoberal). Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Prijaté právne závery odvolacieho súdu a rovnako i súdu prvej inštancie sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 393 CSP.

16. Dovolací súd vo vzťahu k námietke dovolateľky, týkajúcej sa toho, že súd prvej inštancie v bode 30. svojho rozhodnutia uviedol, že naliehavý právny záujem v danom prípade je daný, a v bode 49. konštatoval, že žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva dopĺňa, že z obsahu rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že v bode 30. súd prvej inštancie reflektoval a uviedol vyjadrenie a tvrdenie právnej zástupkyne žalobkyne. Naproti tomu, v bode 49. súd prvej inštancie na podklade zisteného skutkového stavu vyjadril svoj vlastný právny názor a záver, že žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem na požadovanom určení vlastníckeho práva. Dovolací súd poznamenáva, že takto vymedzené odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie nezakladá jeho nepreskúmateľnosť, a teda ani opodstatnenosť námietky vyplývajúcej z § 420 písm. f/ CSP.

17. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací k záveru, že dovolanie dovolateľky v danej veci smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

18. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.